

Ivan Sivec

Godec pred peklom Vzpon in zaton muzikanta Franca Kranjca

ČZP Kmečki glas, Ljubljana 1989

Da se je Ivan Sivec lotil teme iz zakulisja narodno-zabavne glasbe, nikakor ni presenetljivo, saj je kot pisec besedil za množico ansamblov sam aktiven protagonist te scene. Zgodbo je zastavil kot klasično melodramo. Franca Kranjca spoznamo v trenutku, ko ugotovi, da ga je zapustila žena, nato pa se s pravim filmskim flashbackom vrnemo v preteklost. Začetek Francevega poznanstva z bodočo ženo je obenem tudi začetek njegovih prvih poskusov prodreti v narodno-zabavni svet. Kljub hitremu uspehu pa ni srečen in zadovoljen. Zanimarja delo na kmetiji in je zaradi tega v konfliktu s starši, ki se jim zdi zemlja nekaj trdnega, zanesljivega, v nasprotju s Francevimi minljivimi uspehi in hitro prisluženim denarjem. Ob vsem skupaj Franc počasi zgublja kontakt z ženo, naivnega, kot je, pa si krepko privoščijo ljudje, ki so v narodno-zabavni glasbeni mašineriji. To strezni tudi Franca, zapusti ta pokvarjeni svet in se vrne na svojo kmetijo. Počasi je pozabljen in ostane samo še zgodba, skorajda legenda, o godcu Francu Kranjcu.

Ne glede na to, kaj menimo o ideologiji, na kateri je zgrajena knjiga, moramo priznati, da zaradi tega ni nič manj berljiva. Čeprav gre za opis zakulisja, vse skupaj ne izzveni pretirano pretenciozno. Sivec kljub poznavanju scene, o kateri piše, nima pretenzij biti dokumentaren. Vseskoz je jasno, da gre za fikcijo. Ker je vse skupaj napisano kot melodrama, niti nismo preveč začudeni ob tem, da je zgodba zgrajena precej shematično. To tudi pri branju nič kaj pretirano ne moti. Lahko bi rekli, da je zgodba postavljena precej črno-belo. Zgrajena je na nasprotju med vasjo in mestom, ob tem, da mesto personificira negativno, saj skoraj vsi negativci v knjigi prihajajo iz mesta. Mesto je sploh kraj, kjer se človek peha samo za denarjem in se pogubi. Je pekel iz naslova knjige. Kot pozitivni pol je postavljena vas, kjer so vrednote še trdne in zanesljive (npr. ljubezen do zemlje in domačije, bolj uravnovešen ritem življenja itd.). Da pa stvari le niso tako zelo enostavne, nam je pokazano v konfliktu med Francem in očetom, kjer vidimo, da je očetovo nerazumevanje v precejšnji meri pogojeno s tem, da je nekoč tudi sam talentiran godec moral opustiti igranje zaradi dela na kmetiji. Zatorej gleda na Francev poskus uveljaviti se kot glasbenik z močnim fatalizmom.

Zanimivo je tudi, kako nam pokaže Ivan Sivec dva pola — Gorenjce in Štajerce. Gorenjci so pokazani tako, kot si, vsaj po časopisih sodeč, izven Slovenije predstavljajo vse Slovence. Pridni kot mravljičice, obsedeni z delom in varčnostjo. Za razliko od njih naj bi imeli Štajerci bolj neobremenjen odnos do življenja in večji posluš za veselje, pa čeprav začinjeno z vinsko kapljico. To se najbolj zabavno pokaže v prizoru na ohceti, ko Štajerci začnejo šele prav veseljačiti, ko Gorenjci odhajajo spat. Tu-

di nesporazum med Francem in ženo se na koncu razreši na štajerski način, ob kozarcu vina in s harmoniko v roki.

Ivan Sivec ni stilist, ampak pripovedovalec zgodb. In moram priznati, da vsi pomisleki pridejo kasneje, po branju, med branjem pa se knjiga kar pogoltno. Da je to osnovni namen knjig Ivana Sivca, potrjujejo množice bralcev. To pa je kriterij, ob katerem se resni pisci praviloma najraje namrdnejo, čeprav bi si v nočeh brez spanja tudi sami želeli množice bralcev. Lahko rečemo, da bi si tako neobremenjene in berljive fikcije na urbano temo lahko samo želeli. Kdor bo premagal morebitne predhodke in segel po tej knjigi, bo kljub enostavnosti in naivnosti prebil dve uri, kot bi mignil. To pa je konec koncev v časih, ko čas peklensko počasi mineva, več kot dovolj.

Jole Randelović